

Vurdering af påvirkning af nærliggende Natura 2000-område ved udpegning af Lynges Graveområde, Sorø Kommune

Habitatbekendtgørelsen, bkg. nr. 408 af 1/5-2007 §§ 6-9 stiller krav om at myndigheden skal foretage en vurdering af planer eller projekter med henblik på at vurdere om disse kan påvirke et Natura 2000-område væsentligt. Såfremt det vurderes i den indledende vurdering at planen eller projektet vil påvirke Natura 2000-området væsentligt eller blot der er tvivl herom, jf. forsigtighedsprincippet, skal myndigheden foretage en nærmere konsekvensvurdering. Med udgangspunkt i vejledningen til Habitatbekendtgørelsen har Region Sjælland foretaget nedenstående vurdering.

Samlet set vurderer Region Sjælland ikke, at projektet vil påvirke nærliggende Natura 2000-område væsentligt. En uddybning ses af nedenstående beskrivelse og vurdering af det enkelte områdes arter og naturtyper, som danner grundlag for udpegningen.

Beskrivelse af projekt og område

Lynges graveområde består af 2 områder, hvoraf det vestlige område udgør 11,9 ha og dækkes primært af skov og den østlige del udgør 5,4 ha og dækker primært over dyrkede landbrugsarealer. De foreslåede graveområder forventes samlet at indeholde en ressource på 1,2 mio. m³, heraf forventes 0,5 mio m³ at skulle udvindes under grundvandsspejlet til en dybde af 9 m under grundvandsspejlet. Områderne støder op til et eksisterende graveområde. I det vestlige del-område er der registreret en beskyttet mose i den sydlige del af graveområdet hvorimod det østlige delområde ikke indeholder nogle beskyttede naturtyper, men grænser op til et beskyttet eng- og moseområde på områdets østlige side grænsende op til Lynges bæk der løber sydover og ender i Tamosen. Der er ikke registreret Bilag IV arter i områderne, men Sump vindelsnegl er registreret i den nærliggende mose ved det østlige graveområde. Nærmeste Natura 2000-område er nr. 163 "Suså Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmosen" som ligger 1,7 km syd for graveområdet.

Det daværende Skov- og Naturstyrelsen udarbejdede i 2000 en rapport vedr. råstofindvinding og dets energiforbrug og emissioner. I denne rapport konkluderes det, at de altovervejende påvirkninger fra råstofindvindingen er støj, støv, forurening samt ændrede hydrologiske forhold ved indvinding under grundvandsspejlet.

De aktiviteter fra råstofindvindingen som kan have en væsentlig påvirkning på Natura 2000-området vurderes derfor at være effekten på hydrologien i området ved en indvinding under grundvandsspejlet. På den baggrund foretages i det følgende en vurdering af råstofindvindingens påvirkning af nærliggende Natura 2000-områdes udpegningsgrundlag.

Beskrivelse og vurdering af ændrede hydrologiske forhold på naturtyperne i Natura 2000-område nr. 163 "Suså Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmosen"

Nærmeste Natura 2000-område er nr. 163 "Suså Tystrup-Bavelse Sø, Slagmosen, Holmegårds Mose og Porsmosen" med habitatområde H145 "Holmegårds Mose", H146 "Rådmandshave" og H194 "Suså med Tystrup-Bavelse Sø og Slagmosen" samt fuglebeskyttelsesområderne F91 "Holmegårds Mose og Porsmose" og F93 "Tystrup-Bavelse Sø". Nærmeste grænse er til graveområdet er den nordlige del af Tystrup Sø.

Da Natura 2000-området strækker sig over mere end 80 km, hvoraf en stor del udgør Susåen, er det kun de arter og naturtyper som har relevans for området omkring Tystrup Sø der inddrages i vurderingen. Udpegningsgrundlaget for de relevante beskyttelsesområder kan ses af bilag 1.

Beskrivelse og vurdering af ændrede hydrologiske forhold på naturtyper i Natura 2000-område nr. 194: "Suså med Tystrup-Bavelse Sø og Slagmosen".

Størstedelen af tilstødende del af Natura 2000-området udgøres af Tystrup-Bavelse søerne samt Susåen. Susåen har sit udløb vest for Rønnede og slynger sig herefter syd om Haslev drejende mod nord-/ nordvest, hvorefter den fortsætter vestpå, hvor den passerer tæt op til Tamosen inden den løber ud i Tystrup Sø. Fra Bavelse sø fortsætter den videre mod sydøst for til sidst at ende i Næstved. Suserupskoven, som er en naturskov samt Tamosen ligger op til Tystrup søs nordlige del. Der findes flere kildevæld langs med søbredden. Ved en del af den nordvestlige bred af Tystrup Sø, nedenfor Frederikskilde Skov, er der etableret en kunstig badestrand.

De aktiviteter fra råstofindvindingen som kan have en væsentlig påvirkning på Natura 2000-området vurderes at være effekten af støj og trafik fra området samt ændrede hydrologiske forhold.

Alle maskiner og køretøjer i råstofgraven udsender støj fra motorer. Derudover kan flytning af råstoffer medføre rystelser og impulsstøj. Transporten til og fra området med tung trafik kan også resultere i mindsket trafiksikkerhed. Disse er alle gener, som kan påvirke dyr og mennesker tæt ved råstofgraven og transportvejene. Det vurderes dog ikke at påvirke områdets dyrearter 1,7 km væk. Trafikken vil desuden hovedsagelig foregå ad større veje og dermed ikke i nærheden af pågældende Natura 2000-område. Sorø Kommune vil kunne stille vilkår om brug af transportveje samt overfor støj og rystelser i en gravetilladelse.

En del af råstofressourcen forventes at ligge ned til 9 meter under grundvandsspejlet. Det østlige graveområde grænser op til Lynge bæk der, som tidligere nævnt, afvander til Tamosen. Foruden Lynge bæk modtager Tamosen vand fra nærliggende Broby Vesterskov samt fra Susåen. Fra topografiske kort ses at størsteparten af vandoplandet til Tamosen netop er fra Susåen og Broby Vesterskov. En evt. ændring i vandstanden i Lynge Bæk forårsaget af råstofindvinding under grundvandsspejlet vurderes derfor ikke at påvirke Tamosen og dermed udpegningsgrundlaget for området, da bækken fødes af et større område end der hvor graveområdet er.

De nye graveområder ligger op til et allerede eksisterende graveområde, hvor der igennem tiden har forgået og stadigvæk forgår råstofindvinding. Sorø Kommune vil i en evt. råstofftilladelse kunne stille vilkår som har til formål at beskytte den nærliggende mose og Lynge bæk.

Arter tilknyttet Natura 2000-områderne:

Tyjskallet Malermusling, *Bæklampret*, og *Pigsmerling* vurderes ikke at blive påvirket af en råstofindvinding på land mere end 1,7 km væk fra nærmeste grænse til Natura 2000-området.

Stor vandsalamander findes sandsynligvis også i Natura 2000-området, men dens levesteder er ikke kortlagt. Den største trussel for arten har været tilgroning og eutrofiering af dens ynglevandhuller samt tilstedeværelsen af fisk, idet den foretrækker rene, lysåbne og utilgroede vandhuller til at yngle i. Uden for yngletiden træffes Stor vandsalamander i nærheden af skov

og nær menneskeboliger. Heller ikke Stor vandsalamander vurderes at blive påvirket af en indvinding 1,7 km fra området.

Sump vindelsnegl lever typisk i vådområder i vegetationen lige omkring vandoverfladen og er meget sårbar overfor vandstandsændringer. Det typiske levested for Sump vindelsneglen er på stængler og blade på Star-arter, sødgræs, pindsvineknop, iris, dunhammer og lignende planter, planter som typisk vil have tilknytning til søer og vandhuller. Da en indvinding ikke vurderes at påvirke hydrologien i Natura 2000-området, vil Sump vindelsneglen heller ikke påvirkes negativt.

Fuglearter der udgør udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde F93 ”Tystrup-Bavelse Sø”

Havørn og *Engsnarre* er begge opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets Bilag I og yngler regelmæssigt i området i væsentligt antal, dvs. med 1% eller mere af den nationale bestand.

Kongeørn er opført på Fuglebeskyttelsesdirektivets Bilag I og har i en del af artens livscyklus en væsentlig forekomst i området, dvs. for fåtallige arter (Tn), hvor områder i Danmark er væsentlige for at bevare arten i dens geografiske sø- og landområde, skal arten forekomme med 1% eller mere af den nationale bestand.

Isfuglen har en relativt lille, men dog væsentlig forekomst i området, fordi forekomsten bidrager væsentligt til den samlede opretholdelse af bestande af spredt forekommende arter.

Sædgås og *Troldand* er begge regelmæssigt tilbagevendende og forekommer i internationalt betydende antal, dvs. at den i området forekommer med 1% eller mere af den samlede bestand inden for trækvejen af fuglearten.

En indvinding 1,5 km eller mere fra ovenstående fuglearters yngle-, raste- og fourageringsområder vurderes ikke at påvirke arterne væsentligt, da de største trusler er menneskelige forstyrrelser tæt på reder, tilgroning, afvanding og opdyrkning. Nærmere uddybning for fuglearterne kan ses i bilag 2. Sorø Kommune vil kunne stille vilkår overfor støj og vibrationer ved en evt. råstoffilladelse.

Konklusion:

Der er redegjort for de risici som en råstofindvinding er forbundet med og disse er vurderet i forhold til de nærliggende Natura 2000-områders udpegningsgrundlag og sårbarhed. De enkelte trusler er vurderet i forhold til om arterne eller naturtyperne vil påvirkes væsentlig. En indvinding af råstoffer ved det i råstofplanen udlagte Lyngre graveområde vurderes samlet set ikke at påvirke de nærliggende Natura 2000-områders udpegningsgrundlag væsentligt.

Kilder:

Informationer om områder og arter er hovedsagligt fundet på Naturstyrelsens hjemmeside, arealinfo.dk, dof.dk, fugleognatur.dk, DMUs faglige rapporter samt Miljøstyrelsens Miljøprojekt nr. 526 fra 2000 ”Følgeeffekter af råstofgravning under grundvandsspejlet”, Teknisk notat: Risici for grundvandsforurening ved råstofindvinding. Af 7. marts 2011 Projekt: 30.5403.14; Grøntmij| Carl Bro A/S.

Bilag 1

Udpegningsgrundlag for habitatområde H194: Suså med Tystrup-Bavelse Sø og Slagmosen

Arter:

- 1016 Sump vindelsnegl (*Vertigo moulinsiana*)
- 1032 Tykskallet Malermusling (*Unio crassus*)
- 1096 Bækklampret (*Lampetra planeri*)
- 1149 Pigsmerling (*Cobitis taenia*)
- 1166 Stor vandsalamander (*Triturus cristatus cristatus*)

Naturtyper:

- 1340 * Indlandssaltenge
- 3130 Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden
- 3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransålgler
- 3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
- 3160 Brunvandede søer og vandhuller
- 3260 Vandløb med vandplanter
- 3270 Vandløb med tidvis blottet mudder med enårige planter
- 6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)
- 6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
- 6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
- 6430 Bræmmer med høje urter langs vandløb eller skyggende skovbryn
- 7210 * Kalkrige moser og sumpe med hvas avneknippe
- 7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
- 7230 Riggær
- 9110 Bøgeskove på morbund uden kristtorn
- 9130 Bøgeskove på muldbund
- 9160 Egeskove og blandskove på mere eller mindre rig jordbund
- 91D0 * Skovbevoksede tørvemoser
- 91E0 * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Tabel 1: Udpegningsgrundlag for habitatområde H194: Suså med Tystrup-Bavelse Sø og Slagmosen
* Er særligt prioriterede naturtyper

Flg. fuglearter i udpegningsgrundlaget for F93: ”Tystrup-Bavelse Sø”:

Arter:

1. Kongeørn (Tn)
2. Havørn (Y)
3. Engsnarre (Y)
4. Isfugl (Y)
5. Sædgås (T)
6. Troidand (T)

Y: Ynglende art.

T: Trækfugle, der opholder sig i området i internationalt betydende antal.

Tn: Trækfugle, der opholder sig i området i nationalt betydende antal.

Tabel 3: Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde F93: Tystrup-Bavelse Sø

Bilag 2

Kort beskrivelse af de fuglearter der danner grundlag for udpegning

Havørn kan observeres ved Tystrup-Bavelse søerne og har i en årrække ynglet i den sydøstlige del af området. De er meget følsomme overfor menneskelige forstyrrelser, hvorfor der mindst skal være 3-500 meter til fuglene. Seneste observationer indberettet til dof.dk i nærheden af graveområdet er rastende individer ved Tamosen beliggende mere end 1,5 km fra graveområdet. Endvidere er den observeret ved Tuel Sø, Sorø Sø, Lorup Skov og flere andre steder i området.

Engsnarre er ikke registreret i området omkring Tystrup Sø de seneste 5 år iflg. dof.dk, men derimod registreret i Holmegårds Mose og Porsmosen. Den er derudover registreret i 2007 omkring Næsbyholm og i 2009 ved Hagbardshøj. De største trusler har været opdyrkning og afvanding af dens levesteder samt høslet på marker.

Kongeørn er observeret ved Bavelse Sø i år, men ellers er det jf. www.dof.dk sparsomt med observationer af arten. De største trusler er forstyrrelser i yngleperioden samt fragmentering, afvanding og opdyrkning af større sammenhængende naturområder med skove, moser og enge.

Isfuglen lever ved søer, vandløb, å-systemer og fjorde med sidebevoksning, hvor fuglen ynder at sidde på grene ud over vandet på lur efter føde. Isfuglen er i flg. dofbasen.dk indenfor de sidste par år set hovedsagligt i Tamosen.

Sædgås er registreret i stort antal i Tystrup-Bavelseområdet sydligere del omkring Bavelse Gods og Gunderslevholm. Her er der i stor udstrækning dyrkede marker, hvor gæssene kan fouragere.

Troldand lever især af bunddyr som snegle, muslinger og orme, som den dykker efter. I sensommeren suppleres disse af frø fra vandplanter, mens ællingerne især fanger insekter og små krebsdyr i vandoverfladen.